

Sygn. akt II UK 500/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „J.” Sp. z o.o.
w N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

z udziałem zainteresowanego S. B.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 12 grudnia 2018 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżącej spółki na rzecz pozwanego organu
rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 maja 2017 r. oddalił apelację płatnika składek Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „J.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 29 marca 2016 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 23 lutego 2015 r., stwierdzającej, że zainteresowany S. B. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba wykonująca

pracę na podstawie umów zlecenia zawartych z płatnikiem składek od 4 do 26 marca 2013 r. oraz od 2 do 30 kwietnia 2013 r. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia określoną w treści decyzji.

Sądy obydwu instancji uznały, że umowy zawarte pomiędzy płatnikiem składek a zainteresowanym w okresach objętych zaskarżoną decyzją, wbrew jej nazwie, nie były umowami o dzieło, a umowami o świadczenie usług na warunkach zlecenia. Z ustaleń faktycznych wynika bowiem, że zainteresowany wykonywał proste prace fizyczne przy sztaplowaniu tarcicy, sortowaniu i segregacji odpadów drewna, porządkowaniu, segregacji i klasyfikacji stanów magazynowych. Były to czynności powtarzające się, których wykonywanie w nie prowadziło do osiągnięcia indywidualnego rezultatu. Prace zainteresowanego nie prowadziły do wytworzenia dzieła, za które w razie niewykonania umowy (nieosiągnięcia zamierzonego rezultatu) odpowiadałby na zasadzie rękojmi za wady fizyczne wykonanego dzieła. Samo sprawdzenie wykonania zadania przez zlecającego płatnika składek, ustalenie czasu wykonania pracy lub sporządzenie protokołów odbioru, nie wyklucza możliwości uznania spornej umowy za umowę o świadczenie usług. Takiej pracy nie można odebrać jako indywidualnego rezultatu i jej ocenić pod kątem ewentualnych wad fizycznych dzieła. Z kolei systematyczność i powtarzalność wykonywanych zadań sprzeciwia się uznaniu ich za czynności o indywidualnym lub niepowtarzalnym charakterze, zmierzające do wytworzenia umówionego dzieła. Ponadto zainteresowany nie używał w swojej pracy żadnych nietypowych metod pracy, które kreowałyby zamówione dzieło. Przeciwnie, dla stron istotne było świadczenie usługi polegającej na sztaplowaniu drewna wymagającej samej tylko pracy jako czynności faktycznej. Oznacza to, że definicji „dzieła” nie wypełnia wykonywanie powtarzalnych czynności, niewymagających indywidualnego, twórczego wkładu pracy. Dlatego o spornych umów zastosowanie miały przepisy o zleceniu w rozumieniu art. 750 k.c., skoro zainteresowany nie był wykonawcą dzieł, ale umów o świadczenie usług i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca, świadcząc usługi na rzecz odwołującej się spółki w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 13 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej „ustawa

systemowa”). Konsekwencją podlegania w spornym okresie przez zainteresowanego ubezpieczeniom społecznym, jest wskazana w zaskarżonej decyzji podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zarzucił: 1/ niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy systemowej przez bezpodstawne uznanie, że wykonawca dzieła podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu, 2/ niewłaściwe zastosowanie art. 627 oraz art. 734 § 1 w związku z art. 750 oraz art. 65 § 2 k.c. przez bezpodstawne zakwalifikowanie czynności wykonawcy „dzieła” na rzecz zamawiającego jako czynności, do których miały zastosowanie przepisy o zleceniu, 3/ błędną wykładnię art. 627, 628 i następnych k.c. przez bezpodstawne przyjęcie, że umówione przez strony dzieło powinno mieć cechy utworu w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które nie regulują prostych czynności powtarzalnych, a brak w konkretnej sprawie wad dzieła oznaczał nieudzielenie przez wykonawcę rękojmi za jego wady, 4/ naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez nie wskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia w zakresie wyjaśnienia dokonania przez Sąd Apelacyjny odmiennej kwalifikacji prawnej umowy i to sprzecznej ze zgodną wolą stron oraz celem umowy w sytuacji, gdy czynności wykonawcy dzieła uregulowane są wprost w przepisach prawa cywilnego (art. 627 i nast. k.c.).

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, gdyż w jego ocenie „wyrok jest rażąco sprzeczny z prawem materialnym i narusza przy tym w sposób istotny przepisy postępowania, co z kolei ma wpływ na wynik sprawy”. Wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez stwierdzenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu) zainteresowanego i zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek kosztów procesu według norm przepisanych za wszystkie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przed Sądem drugiej instancji z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę

przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna płatnika składek nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, ponieważ nie tylko nie była ona oczywiście uzasadniona, ale okazała się ewidentnie bezzasadna. We wniosku o oczywistym naruszeniu prawa skarżący obowiązany był wykazać kwalifikowaną postać takiego zarzutu, polegającą na jego oczywistości widocznej *prima facie*, tj. od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego wymagającego kolejnej jego oceny prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Stan „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia przepisów prawa były ewidentnie uzasadnione bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Tymczasem wniosek skargi kasacyjnej o jej rzekomo oczywistej zasadności w istocie rzeczy sprowadzał się do kontestowania ustaleń faktycznych i to w ramach proceduralnego zarzutu skargi kasacyjnej naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. oraz był bezzasadny na gruncie prawidłowej oceny, że zwykle i powtarzalne czynności starannego działania polegające na świadczeniu typowych prac porządkowych, które często są wykonywane w ramach stosunków pracy, nie mają natury prawnej umów o dzieło nawet wtedy, gdy strony nadały taką nazwę spornym umowom, które zmierzały do obejścia obowiązku ubezpieczenia społecznego kontrahentów stosunków prawnych o dominujących cechach starannego działania w rozumieniu art. 734 i nast. k.c. w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji zaskarżony wyrok nie zawiera kwalifikowanej wady w postaci oczywistego naruszenia prawa. Przeciwnie, zarzuty i twierdzenia skargi w istocie rzeczy stanowiły subiektywną i nieuzasadnioną polemikę z miarodajnymi dla Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi i prawidłową oceną jurysdykcyjną (art. 398¹³

§ 2 k.p.c.), ponieważ wykonywane przez zainteresowanego czynności polegające na uporządkowaniu i segregacji drewna w zakładzie produkcyjnym lub wykonywaniu innych typowych prac porządkowych lub kwalifikacyjnych w sposób oczywisty nie prowadziły do wytworzenia samodzielnego dzieła ani do osiągnięcia rezultatów o naturze prawnej indywidualnych wytworów pracy ludzkiej. Wszystko to wykluczało prawne i racjonalne uzasadnienie uznanie spornych czynności za zmierzające od wytworzenia indywidualnych dzieł o dominujących cechach twórczych odrębnego rezultatu w rozumieniu art. 627 k.c., które miały na celu wyłącznie bezpodstawne wyłączenie zainteresowanego z podlegania prawidłowo orzeczonego tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia polemicznej i oczywiście bezzasadnej skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, zasądając od skarżącego należne pozwanemu koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym (art. 98 k.p.c.).